

ØVRE
GREJS
KOMMUNE

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Natura 2000-handleplan 2022-2027

Øvre Grejs Ådal
Natura 2000-område nr. 81
Habitatområde H70

Titel: Natura 2000-handleplan for N81 Øvre Grejs Ådal

Udgiver: Vejle Kommune og Miljøstyrelsen

År: 2024

Forsidefoto: Grejs Å løber stort set ureguleret gennem området og er levested for bæklampret og odder.

Fotograf: Miljøstyrelsen Sydjylland

Baggrundskort: © Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur

Må citeres med kildeangivelse.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

VEJLE
KOMMUNE

Indhold

1. Resumé	4
2. Baggrund	5
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme	5
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne.....	6
3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode	7
3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	7
3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af Natura 2000-planen.....	8
4. Behov for indsatser	10
5. Indsatser fordelt på aktør	12
6. Prioritering af den forventede indsats	14
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	15
Bilag 1: Kortbilag	16
Bilag 2: Arter på udpegningsgrundlag og naturtilstand	17
Bilag 3: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser	18
Bilag 3.A: Vejle Kommunes forvaltningsplan	18
Bilag 3.B: Naturstyrelsens forvaltningsplan	18

1. Resumé

Handleplanen for N81 Øvre Grejs Ådal beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027 - dog udgangen af 2033 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Natura 2000-området består af habitatområdet H70, Øvre Grejs Ådal.

Det overordnede mål for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af naturtyper og arters levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

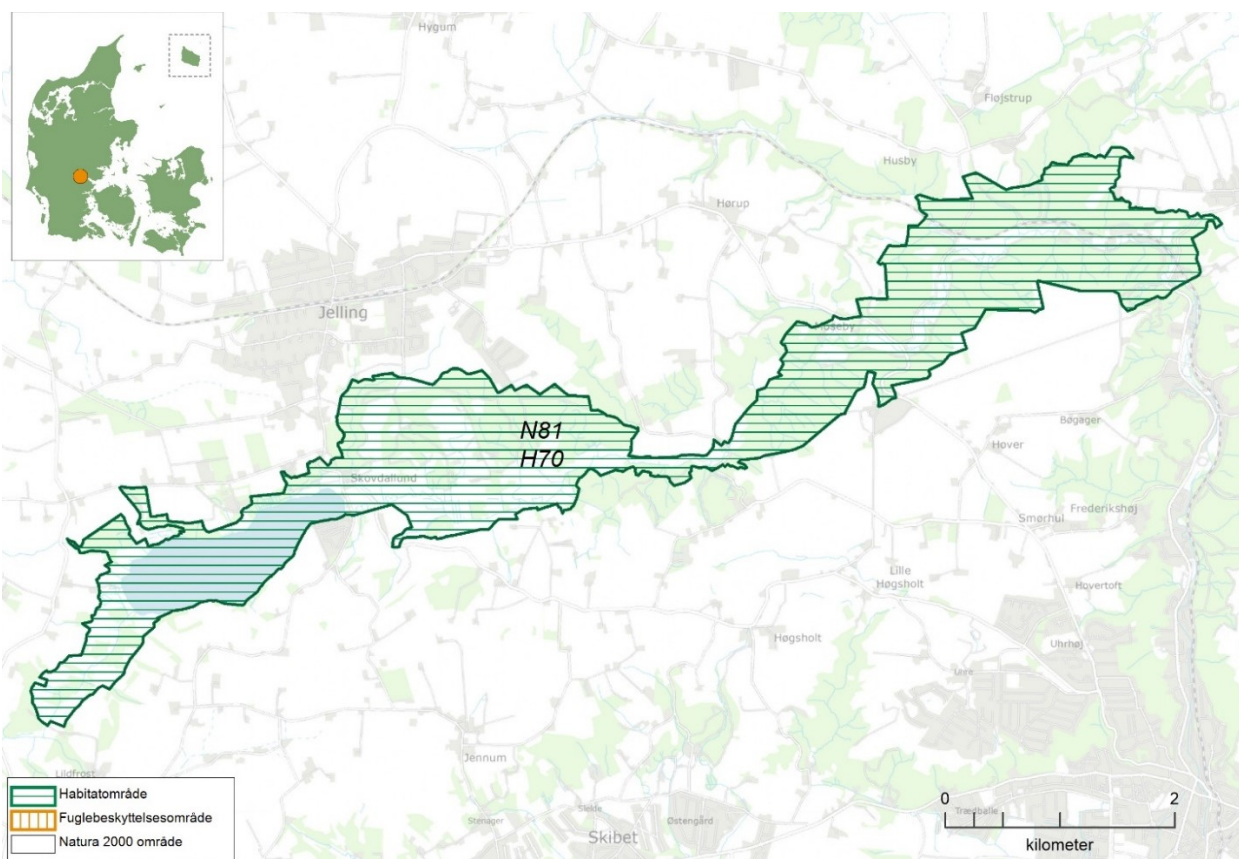
Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
3. Bekæmpe invasive arter

For de fredskovpligtige skovnaturtyper vil indsatsen blive rettet mod skovnaturtypebevarende tiltag, der understøtter en større biodiversitet.

Indsatsen udføres både på offentlige og private arealer i området. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til Life-projekter som medfinansieres af EU.

Kort 1 viser afgrænsningen af Natura 2000-område N81 Øvre Grejs Ådal. Natura 2000-området består af habitatområde H70 (vandret grøn skravering).

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Vejle Kommune og Miljøstyrelsen på grundlag af Natura 2000-plan for N81 Øvre Grejs Ådal.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kommunens kystnære områder. Kommunerne er ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af 2027. Miljøstyrelsen er ansvarlig for at udarbejde en skovhandleplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige Natura 2000-arealer med skovhabitatnatur inklusiv arealer nævnt i skovlovens §28 (herfra omtalt som skovbevoksede, fredskovspligtige arealer). Der skal gennemføres en planlægning hvert 12. år, som rammer denne planperiode. Miljøstyrelsen er ansvarlig for, at indsatserne på de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer gennemføres inden udgangen af år 2033.

Kommunernes handleplan og Miljøstyrelsens skovhandleplan sammenskrives og udmøntes i denne samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-området, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne planer for forvaltningsindsatser (eks. drifts- og plejeplaner). Der udarbejdes ikke handleplan for de offentlige lodsejeres arealer, hvor de selv udarbejder planer for forvaltningsindsatser, hvorfor data fra deres arealer ikke indgår i selve handleplanen, men kun fremgår af bilag 1. Naturstyrelsen og Vejle Kommune ønsker selv at udarbejde plan for forvaltningsindsats for egne arealer, og resuméer af disse planer kan ses i bilag 1. Hvis der er behov for at tydeliggøre ansvarsfordelingen mellem aktører (heriblandt offentlige lodsejere med egne planer for forvaltningsindsatser), tydeliggøres dette i kapitel 5.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 4. oktober 2022)
- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)
- bekendtgørelse af lov om skove (lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023)
- bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Dog er det Miljøstyrelsen, der er ansvarlig for de privatejede, skovbevoksede, fredskovpligtige arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere.

- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode (dog 12 års periode for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer), der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er blevet vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, at handleplanen ikke er omfattet af miljøvurderingsloven, og at der dermed ikke skal udarbejdes en miljøvurdering af handleplanen.

Der er vurderet på, om handleplanen sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljøvurderingslovens §8.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jfr. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Handleplanen anses som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode

3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021. For de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer har Miljøstyrelsen arbejdet for at gennemføre indsatserne, der blev beskrevet i første generation af Natura 2000-planen fra 2010-2015 og videreført i anden planperiode 2016-2021.

Det er muligt at få et samlet overblik over tilskudscompenserede indsatser i Natura 2000-områderne i "Sammenfatning af Natura 2000-planerne 2022-2027" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1: Følgende indsatser er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Vejle Kommune	-	-	-

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Tabel 2: Følgende indsatser er finansieret gennem landdistriktsmidler eller anden finansiering og gælder arealer, der ikke er skovbevoksede, fredskovspligtige arealer*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Vejle Kommune	Pleje af græs- og naturarealer på habitatnaturtyper		17 ha
	Hegning	5 ha	36 ha
	Rydning		26 ha
	Etablering af optimale vandstandsforhold (forundersøgelse)	105 ha	

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Skovbevoksede, fredskovspligtige arealer følger en 12 års-cyklus, og første planperiode for disse løber således fra 2010 til 2021. Tabel 3 neden for viser status for de gennemførte eller igangværende indsatser i perioden 2010-2021 beliggende i kortlagt habitatskov inden for Natura 2000-området. Indsatserne er opgjort på indsatstype. Der kan være gennemført flere indsatser på det samme areal, hvorved samme areal kan fremgå flere gange (eksempelvis skovnaturtypebevarende drift og pleje forud for urørt skov, eller forbedring af hydrologi på samme areal, hvor der også er udført skovnaturtypebevarende drift og pleje). Indsatsplanerne for arealerne blev først udgivet i skovhandleplanerne i 2012.

Tabel 3 er baseret på tinglyste indsatser såsom urørt skov, på data fra tilskudsordningerne (beror på tilsagnsdata, hvorfor arealet for indsats kan være overestimeret i forhold til den endelige indsats, idet der altid vil være en vis del af de givne tilsagn, der ikke udnyttes). Der kan være usikkerheder i de indhentede data fra tilskudsordningerne fra 2010-15. Miljøstyrelsen har endvidere indhentet data for gennemførte indsatser i habitatnaturtyper på skovbevoksede fredskovsarealer fra offentlige myndigheder, og anvendt data i det omfang, Miljøstyrelsen har modtaget disse.

Tabel 3: Gennemførte indsatser på skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Tallene dækker over perioden 2010-2021.

Indsats	Tilskudsfinansiering på private arealer ¹ (ha)	Offentlige arealer ² (ha)	Total (ha)
Forbedring af hydrologi*	4	0,4	5
Indsatser m.h.p. lysåben natur**	1	0	1
Skovnaturtypebevarende drift og pleje***	22	0	22
Urørt skov	2	0	2

¹ Indsatser på private arealer dækker over indsatser, som er tilskudsfinansierede.

² Indsatser på offentlige arealer dækker hovedsageligt over indsatser gennemført via lodsejeres egne midler men kan også være dækket af tilskudsordninger.

* *Forbedring af hydrologi* dækker over lukning af dræn og grøfter samt ophør med vedligeholdelse af afvanding

** *Indsatser for lysåben natur* dækker over græsning, hegning og rydning med henblik på lysåben natur.

*** *Skovnaturtypebevarende drift og pleje* dækker over flere indsatser, heriblandt sikring af naturtyper, træer til naturligt henfald, naturnær skovdrift, rydning af uønsket opvækst, problemarter og invasive arter samt skovgræsning og foryngelse.

Tabel 4: Gennemførte indsatser på skovbevoksede, ikke fredskovpligtige arealer. Tallene dækker over perioden 2010-2021.

Indsats	Tilskudsfinansiering på private arealer ¹ (ha)	Offentlige arealer ² (ha)	Total (ha)
Skovnaturtypebevarende forvaltning herunder naturnær græsning i tilknytning til lysåbne arealer	1		1

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

Ud over de ovennævnte indsatser har myndighederne søgt at gennemføre Natura 2000-handleplanen gennem følgende tiltag:

- Vejle Kommune har gennem frivillige aftaler med lodsejere faciliteret hegning og efterfølgende afgræsning af yderligere 36 ha privatejede og 5 ha kommunalt ejede arealer inden for Natura 2000-området. Et samlet areal på 1 ha skovnaturtype uden fredskovpligt er inkluderet i hegninger.
- Der er ingen arealer med kortlagt lysåben natur med en forekomst på over 10 % invasive arter. Vejle Kommune holder løbende øje med kendte bestande af Japansk pileurt.
- Miljøstyrelsen har finansieret gratis rådgivning hos Dansk Skovforening for ejere af skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i Natura 2000-områderne.
- Som opfølgning på skovlovens anmeldteordning for Natura 2000-områderne er der i flere Natura 2000-områder indgået aftaler med private lodsejere, der er med til at sikre naturindhold og arter på de berørte arealer (LBK. nr. 690 26. maj 2023, §17-19).
- Miljøstyrelsen har arbejdet for relevante støtteordninger for at understøtte implementeringen af Natura 2000-planerne.
- Miljøstyrelsen har udført en opsøgende indsats og har kontaktet nogle private lodsejere med større arealer af privat fredskov og informeret om muligheden for at søge tilskud til indsatser i de private fredskove.

3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af Natura 2000-planen

Handleplanen skal ifølge bekendtgørelsen indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 og 12 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. En vurdering, af hvorvidt handleplanerne er gennemført i den

forudgående periode, er baseret på om de planlagte indsatser fra sidste handleplan er opfyldt, eller der er udført tilsvarende tiltag. Det er ikke et krav, at der foretages en vurdering.

Vejle Kommune vurderer, at der er gennemført den indsats, der har været mulig på de lysåbne naturtyper med de tilskudsmuligheder / støtteordninger, der har været gældende i de sidste to planperioder. I de to planperioder har Vejle Kommune faciliteret hegning og afgræsning af i alt 107 ha, hvoraf 23 ha er kortlagt lysåben natur. Det svarer til, at der er igangsat en naturforbedrende forvaltning på 71 % af arealet med kortlagt lysåben natur.

Der er i alt 11 ha kortlagte skovnaturtyper uden fredskovspligt. Hovedparten af arealerne (ca. 6 ha) er meget små < 0,2 ha og består af kantarealer/skovbryn til samme habitatnaturtype i fredskov, og forvaltningen af disse arealer giver kun mening, hvis den laves sammen med naturtypebevarende forvaltning på de fredskovspligtige arealer. Hvor arealerne ligger i tilknytning til lysåbne arealer med en forvaltning er arealerne forsøgt inddraget en samlet forvaltning. Det største sammenhængende areal på 3 ha er registreret som Elle- og askeskov og arealet er samtidig omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det er ikke muligt at få tilskud til urørt skov på sådanne arealer.

Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for N81 Øvre Grejs Ådal, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

Vejle Kommune bemærker, at de nuværende virkemidler / tilskudsordninger til tiltag i Natura 2000-områderne primært er fokuseret på etablering af hegning, rydning og etablering af naturlig hydrologi. Der kan på nuværende tidspunkt ikke søges tilskud til sammenbinding af naturarealer, lodsejerdialog for at sikre samarbejde, samgræsning og naturforvaltning på tværs af ejendomsskel, lysåbne naturtyper og skovnaturtyper samt naturlige dynamikker og processer som helårsgræsning med flere arter af store planteædere i store sammenhængende hegninger.

På baggrund af Natura 2000-planen har kommunen og Miljøstyrelsen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Det forventes, at Natura 2000-handleplanerne kan gennemføres ad frivillighedens vej.

Offentlige lodsejere kan selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer.

Tabel 4: Behov for indsatser for naturtyperne*

Forventede indsatser		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper	Sammenbinding af eksisterende hegninger		Op til 25 ha	Op til 25 ha
	Naturnært græsningstryk i eksisterende hegninger		Op til 15 ha	Op til 15 ha
	Samgræsning med flere arter af planteædere		Op til 15 ha	Op til 15 ha
	Etablering af naturlig hydrologi		Realisering af hydrologiprojekt	
Skovnaturtyper uden fredskovspligt	Skovnaturtypebevarende drift og pleje		Op til 6 ha	Op til 6 ha
	Forbedring af hydrologi		Op til 4 ha	Op til 4 ha
Skovnaturtyper med fredskovspligt**	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	-	Op til 200 ha
	Urørt skov***	2,2 ha	-	Op til 202 ha
	Rydning af invasive arter	-	-	1,4 ha
Sammenbinding af naturtyper/ny habitatnatur	Optimering af forvaltning på ekstensive arealer, her i blandt naturbeskyttede arealer der ikke er kortlagt som habitatnatur*		Op til 10 ha	Op til 10 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

**Indsatser planlagt for skovnaturtyper med fredskovspligt vises udelukkende som et samlet behov for indsatser med undtagelse af urørt skov, hvor igangværende indsatser også vises. Skovnaturtypebevarende drift og pleje dækker over flere indsatser. Da der kan være overlap mellem indsatstyper, og da der efter afslutning af én type indsats kan være behov for at gentage indsatstypen, er behovet for indsatser vurderet samlet.

*** Igangværende indsats for urørt skov omfatter al tinglyst urørt skov til og med 2021. Tinglyst urørt skov anses i denne sammenhæng som en varig igangværende indsats.

Table 5: Behov for indsatser for arter udover indsatser for naturtyper. Tabellen viser kun indsatser for arter på lysåbne naturtyper og skovnaturtyper uden fredskovspligt*

Forventede indsatser	Skøn over behov:		
	Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Sikre egnede yngleområder for stor vandsalamander ved at sikre græsning omkring vandhuller, så de holdes lysåbne		3 stk	3 stk
Sikre græsning for at begrænse kæmpe-pileurt indenfor hegnede arealer		6 ha	6 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

- Indsatser gennemført i første og anden planperiode vedligeholdes, f.eks. ved hegninger, genrydning af arealer samt afgræsning, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven.

Myndighederne er ansvarlige, jfr. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlige for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende. Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](#)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](#)² og i Natura 2000-basisanalyserne. Hver myndighed eller lodsejer er ligeledes ansvarlige for de arter på udpegningsgrundlaget, som ikke er geografisk fordelt p.ba. overvågningsdata, inden for deres respektive myndighedsområde eller egne arealer.

I tabellen neden for ses fordelingen af Natura 2000-områdets arealer fordelt ud på aktører.

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

Tabel 6: Fordeling af naturtypearealer på aktører

	Naturtype	Handleplanmyndighed		Offentlige lodsejere, der planlægger selv	
		Vejle Kommune	Miljøstyrelsen	Naturstyrelsen	Vejle Kommune
Skovnaturtyper med fredskovspligt	9120 Bøg på mor med kristtorn	-	11 ha	0 ha	0 ha
	9130 Bøg på muld	-	132 ha	2,4 ha	8 ha
	9160 Egeblandskov	-	24 ha	3,2 ha	0,3 ha
	91E0 Elle- og askeskov	-	35 ha	1,4 ha	2 ha
Skovnaturtyper uden fredskovspligt	9130 Bøg på muld	4,6 ha			
	91E0 Elle- og askeskov	6,5 ha			
Lysåbne naturtyper	3140 Kransnålealgesø	0,8 ha			
	3150 Næringsrig sø	3,2 ha			
	6210 Kalkoverdrev	1,36 ha			
	6230 Surt overdrev	0,62 ha			
	6410 Tidvis våd eng	0,18 ha			
	7140 Hængesæk	2,48 ha			
	7220 Kildevæld	0,87 ha			
	7230 Rigkær	26,61 ha			

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed

- 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
- 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
- 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser

2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030

- 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer
- 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
- 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
- 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder

3. Bekæmpe invasive arter

- 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Vejle kommune vil prioritere

- Tidlig opsøgende/faciliterende indsats over for særlige lodsejergupper, f.eks.:
 - Lodsejere med særligt sårbare naturtyper og arter
 - Lodsejere med særligt store arealer omfattet af Natura 2000-planerne,
- Samarbejde med landbrugsrådgivere om mulighederne for dannelse af græsningslaug

Miljøstyrelsen vil for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer kontakte private ejere af fredskovsarealer større end 20 ha med henblik på at informere om muligheden for en mere skovnaturtypebevarende drift, tiltag for arter og muligheden for at udlægge til urørt skov.

Miljøstyrelsen vil fortsat prioritere at indgå i relevante Life-projekter, nye som gamle.

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Vejle Kommune og Miljøstyrelsens hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i nedenstående tabel 8, og i den forbindelse tager myndighederne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 8 viser myndighedernes plan for interessentinddragelse. Der kan ske ændringer, hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

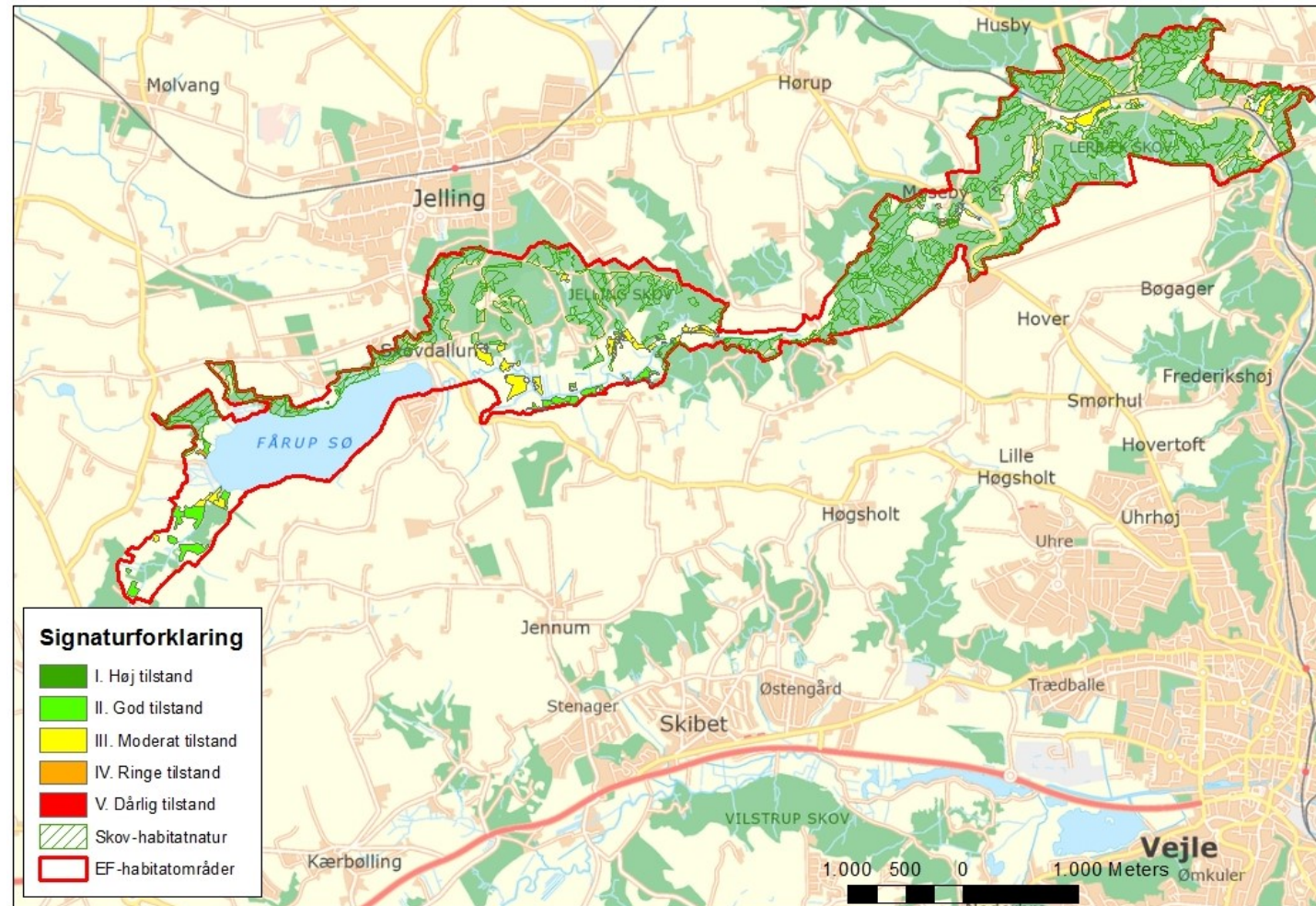
Tabel 8. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
<i>Orientering af Klima, Natur- og Miljøforum</i>	<i>Kommunerne afholder møder 2 gange årligt</i>	<i>Hele planperioden</i>	<i>Vejle Kommune</i>
<i>Lodsejerinddragelse</i>	<i>Formidling og inspiration til private lodsejere, der kan bidrage til en naturforbedrende forvaltning af Natura 2000-området</i>	<i>Hele planperioden</i>	<i>Vejle Kommune</i>
Kontakt til ejere af skovbevoksede fredskovspligtige habitatskovsarealer	Miljøstyrelsen kontakter skovejere med mere end 20 ha skovhabitatarealer og orienterer om muligheder for tilskud.	I løbet af planperioden	Miljøstyrelsen
Vejledning om mulige tiltag i skovhabitatnatur	Miljøstyrelsen understøtter en vejledningstjeneste ¹ til de private skovejere, hvor de kan søge gratis råd og vejledning omkring skovhabitatnatur.	Hele planperioden	Miljøstyrelsen
Møder med Grønt Fremdriftsforum	Miljøstyrelsen afholder møder med Grønt Fremdriftsforum og vil sætte emnet på dagsordenen, når det er relevant eller efterspørges.	Hele planperioden	Miljøstyrelsen

¹ Dette varetages for nuværende af Dansk Skovforening.

Projekterne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysisk bliver udført. Kommunen og Miljøstyrelsen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Kortbilag

Kort 2: Kortet viser naturtilstanden for de lysåbne naturtyper i habitatområdet og hvor skov-habitatnaturen er. Naturtilstanden er en værdi, som går fra I-V hvor I er den bedste værdi. Når naturværdien er I eller II, er der gunstig bevaringsstatus.

Bilag 2: Arter på udpegningsgrundlag og naturtilstand

Arter på udpegningsgrundlaget.

1014 Skævn vindelsnegl (*Vertigo angustior*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

Der er foretaget en kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-område

Tabel 9. Naturtilstand/skovtilstand af kortlagte naturtyper i ha

Naturtype nr.	Naturtypes navn	Naturtilstand					I alt	
		I	II	III	IV	Ingen tilstand	ha	km
<i>Lysåbne naturtyper</i>								
3130	Søbred med småarter			<1			<1	
3140	Kransnålealge-sø		0,1	0,7			0,8	
3150	Næringsrig sø	0,2	1,7	1,3			3,2	
3260	Vandløb	-	-	-	-	x		
6210	Kalkoverdrev			1,36			1,36	
6230	Surt overdrev		0,62				0,62	
6410	Tidvis våd eng		0,18				0,18	
6430	Urtebræmme					x		
7140	Hængesæk		1,46	1,02			2,48	
7220	Kildevæld		0,58	0,25	0,04		0,87	
7230	Rigkær		12,39	13,92	0,3		26,61	
<i>Skovnaturtyper</i>								
9120	Bøg på mor med kristtorn					x		
9130	Bøg på muld					x		
9160	Egeblandskov					x		
91E0	Elle- og askeskov					x		

I den ovenstående tabel 9 ses naturtilstanden for habitatområdet. Naturtilstanden er en værdi, som går fra I-V hvor I er den bedste værdi. Når naturværdien er I eller II, er der gunstig bevaringsstatus.

Bilag 3: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser

De offentlige lodsejere Vejle Kommune (Bilag 3.A) og Naturstyrelsen (Bilag 3.B) har udarbejdet nedenstående resuméer af plan for forvaltningsindsats for deres del af Natura 2000-området.

Bilag 3.A: Vejle Kommunes forvaltningsplan

Vejle Kommune har vedtaget en skovforvaltningplan for kommunens skove herunder for den kommunaltejede del af Natura 2000-området Øvre Grejs Ådal.

[Link til kommunens skovforvaltningsplan](#)

Bilag 3.B: Naturstyrelsens forvaltningsplan

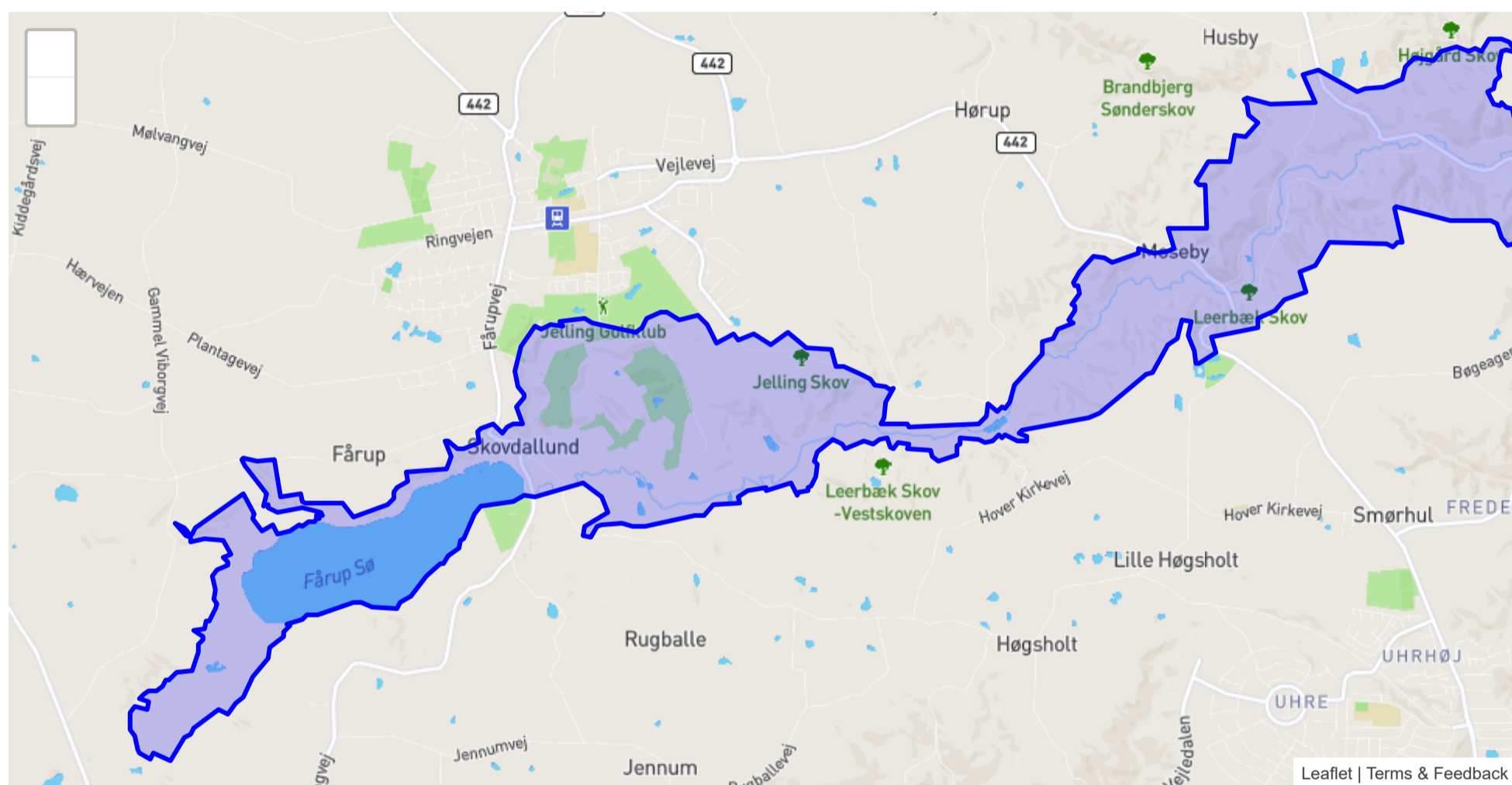
Sammenfatning af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N81 Øvre Grejs Ådal

Det er muligt at finde den samlede plan for forvaltningsindsats på Naturstyrelsens hjemmeside: <https://naturstyrelsen.dk/drift-og-pleje/natura-2000-plejeplaner/>. Plejeplanen omfatter foruden denne sammenfatning en kortudstilling af de planlagte indsatser. I kortudstillingen er det muligt at finde information om de planlagte indsatser for de enkelte kortlagte naturtyper samt arter.

Naturstyrelsen har, jf. §5 i BEK nr 944 af 27/06/2016 og §15 i BEK nr 946 af 27/06/2016, som offentlig grundejer besluttet selv at udarbejde plejeplaner for Naturstyrelsens arealer indenfor N2000 området i overensstemmelse med [Natura 2000-planen](#) for området.

Beskrivelse af området

Natura 2000-område N81 har et areal på: 893 ha. Inden for området ejer Naturstyrelsen ca. 10 ha, som udgøres af skov og sø. Af de 10 ha er ca. 7 ha kortlagt habitatnatur, som varetages i nærværende plejeplan. Fårup skov, som ligger på nordsiden af Fårup sø, udgør størstedelen med sine 8,3 ha. Derudover ejer Naturstyrelsen en mindre del af Fårup Sø. Skoven veksler mellem engstrøg og løvskov, som drives som urørt skov. Arealet sikrer offentligheden adgang til Fårup Sø.

Tabel A: Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Skovnaturtyper	Areal [ha]
91E0 - Elle- og Askeskove	1.4
9130 - Bøg på muld	2.4
9160 - Ege-blandskov	3.2

Lysåbne naturtyper	Areal [ha]
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	1.8

Lysåbne naturtyper	Areal [ha]
7220 - Kildevæld	< 0.1

Arter på udpegningsgrundlaget fremgår ikke af ovenstående tabel. Der henvises derimod til N2000 planen for området.

Planlagte indsatser

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsatser for naturtyperne på udpegningsgrundlaget. Indsatserne er beskrevet i nedenstående tabeller og suppleret med forklarende tekst.

I tabellerne skelnes mellem "Eksisterende indsats" og "Ny indsats". "Eksisterende indsats" anvendes, hvor den pågældende indsats allerede er omfattet af den eksisterende arealforvaltning, eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at indsatsen vil blive gennemført i plejeplanperioden. "Ny indsats" omfatter de indsatser, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2022 - 2027.

Tabel B: Planlagte indsatser for naturtyperne på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Indsatser - Skovnaturtyper (planperiode 2022-2033)	Eksisterende indsats [ha]	Ny indsats [ha]	Samlet behov for indsats [ha]
Urørt skov med naturgenopretningsaktivitet	7.0		7.0

Indsatser - Lysåbne naturtyper (planperiode 2022-2027)	Eksisterende indsats [ha]	Ny indsats [ha]	Samlet behov for indsats [ha]
Andet areal uden drift	< 0.1		< 0.1

Ovenstående tabel udstiller Naturstyrelsens planlagte indsatser i planperioden. Indsatserne er planlagt med ophæng i målsætninger og retningslinjer fra den overordnede N2000 plan, som rækker ud over den enkelte planperiode, mens indsatserne forventes udmøntet indenfor planperioden.

I Natura 2000-planerne er der samlet set et større fokus på mere naturlige processer. En målsætning i Natura 2000-plejeplanen er derfor sikring af naturlig dynamik og variation. En indsats under denne målsætning er naturgenopretning mhp. urørt skov. Dele af området er udpeget som urørt skov. Områder udlagt til urørt skov med en forudgående naturgenopretning forvaltes med et mål om at sikre de bedst mulige rammer for en selvstående og selvforvaltende natur, hvor det er naturlig dynamik og naturlige processer, der skaber de rette forhold og levesteder for skovnaturen, og hvor biodiversiteten fremmes og understøttes. Generelt sigtes der efter at opnå en tilstand, hvor der er mindst muligt behov for aktiv naturforvaltning. Dog vil opsyn med og vedligehold af hegninger med store græssende pattedyr kræve løbende vedligehold, ligesom det f.eks. kan blive nødvendigt at bekæmpe invasive arter, sikre vedvarighed i mængden af dødt ved, sikre tilgængelighed for skovens brugere, samt pleje f.eks. fortidsminder og Natura 2000-habitatnaturtyper. Naturgenopretningsperioden, med f.eks. udtag af ikke-hjemmehørende træer, genopretning af naturlig hydrologi og skovgræsning, vil typisk være op til 6 år og 25 år fra den konkrete forvaltningsplans start i hhv. løvskove og nåletræsplantager.

Tabel C: Udvikling mod ny kortlagt naturtype

Der planlægges ikke for udvikling af nye naturtyper i indeværende planperiode. Derfor vises Tabel C ikke.

Tabel D: Planlagte indsatser for arter, udover indsatser for naturtyper på lysåbne naturtyper og skovnaturtyper på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Plejen af områdets naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Der planlægges ikke yderligere indsatser alene for arter i indeværende planperiode.

Opsummering

Den samlede indsats for naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer forventes hermed at understøtte de i Natura 2000-planen fastsatte mål for naturtilstanden.

Redegørelse for indsatsen i den forgangne plejeplansperiode

For de lysåbne naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget omhandler denne redegørelse planperioden 2016-2021. For skovnaturtyper perioden 2010-2021.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over planlagte og gennemførte aktiviteter på Naturstyrelsens arealer inden for Natura 2000-område N81 Øvre Grejs Ådal

Tabel E: Status for gennemførelse af aktiviteter for seneste planperiode fordelt på naturtyper og arter

Skovnaturtyper (planperiode 2010-2021)	Indsats	Areal [ha]
9130 - Bøgeskove på muldbund	Bevarelse af 3-5 store træer pr. ha til henfald	2.6
9160 - Egeskove på mere eller mindre rig, ofte vandlidende jordbund	Bevarelse af 3-5 store træer pr. ha til henfald	3.1
9999 - Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	Urørt skov	1.3

Tabel F: Oversigt over ikke-planlagte indsatser, der er gennemført, og som gavner arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget

Der er ikke gennemført indsatser udover det planlagte i den forgangne planperiode. Derfor vises Tabel F ikke.

Tabel G: Oversigt over indsatser der ikke er gennemført

Alle planlagte indsatser er gennemført. Derfor vises tabel G ikke

Opsummering

Med baggrund i ovenstående redegørelse for indsatser i den forgangne planperiode kan Naturstyrelsen konkludere, at de planlagte aktiviteter er helt gennemført for Naturstyrelsens arealer. Disse indsatser har bidraget positivt til opfyldelse af Natura 2000-planens målsætninger.

Miljøvurderingsloven, habitatdirektivet og plejeplanen

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

Natura 2000-plejeplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en plejeplan er omfattet af miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del plejeplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af plejeplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne plejeplan er blevet vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, om plejeplanen fastsætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljøvurderingslovens § 8. Det er Naturstyrelsens vurdering, at plejeplanen ikke fastsætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af lovens bilag 1 eller 2 og dermed ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Denne plejeplan for Natura 2000-område 81 Øvre Grejs Ådal omfatter indsatserne beskrevet i afsnittet planlagte indsatser. De planlagte indsatser forventes gennemført med det formål at understøtte bevaringsmålsætningerne for hhv. arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget.

I denne plejeplan planlægges der ikke gennemført aktiviteter med henblik på at udvikle naturtyper på bekostning af andre naturtyper.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at plejeplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jfr. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Plejeplanen anses således som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.

Resume

Natura 2000-handleplan for Øvre Grejs Ådal (nr. 81)

Natura 2000-handleplanen beskriver ansvarsfordeling mellem aktører samt den indsats, der skal igangsættes for at sikre de arter og naturtyper, Natura 2000-området er udpeget for og skal igangsættes inden udgangen af 2027 (dog udgangen af 2033 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer). Indsatsen udføres både på offentlige og privatejede arealer i området.